

[Kjær Rasmussen.]

over den samling petitesser, som udvalget har pillet sammen om rejseomkostninger til beskikkede advokater, om, hvilken myndighed der udsteder bevillingerne, om sygekassegrænser osv., ja, så kommer man ikke uden om spørgsmålet: hvorfor er det egentlig nødvendigt med regler om retshjælp og fri proces?

Svaret herpå skal man ikke lede efter i retsplejeloven, men derimod i de talrige andre retsregler, som danner grundlaget for privatkapitalismen, hvis væsentligste bestanddel er det ene menneskes ret til at udnytte det andet. Dette privatkapitalistiske system skaber en klasse af mennesker, som socialt set ligger helt i bunden. Systemet ødelægger dem ganske enkelt, og derfor bliver de lette ofre for folk, som kunne nære ønske om at udnytte dem.

Fra hverdagen er der utallige eksempler at hente. Det kan være forsikringsagenten, som formår at hale en indboforsikring hjem på et beløb, som er mange gange større end indboets værdi, eller det kan være kolportøren, som starter med at interviewe og siden hen, når han har fundet huller i ofrets viden, retter alt sit psykologiske skyts mod det og får det til at underskrive en kontrakt. Og når betalingerne udebliver, sættes hele apparatet i sving med politiafhøring, ydmyg venten osv. Som compensation får den svage den almisse, at han muligvis kan få hjælp til at føre en retssag.

Vi kan ikke acceptere, at man i lovgivningen piller et vigtigt område ud af sin rette sammenhæng og dermed lader sig nøje med, at alt jo nok står rigtig godt til.

Men selv om vi nu gik med under den forudsætning, at det her gælder om at skaffe bedre regler, at skaffe bedre muligheder for de dårligst stillede, så finder vi det alligevel urimeligt, at de retshjælpsordninger, som nu findes, skal køre videre. Til eksempel kan man i betænkningen læse om, at studenternes retshjælp her i København bl. a. finansieres af Almindelig dansk Vare- og Industrilotteri, og så er det, man må spørge sig selv: er det anstændigt, at man fortsat forlader sig på den private godgørenhed? Er det anstændigt, at erhvervslivet først puffer folk ud i mørket og derefter giver en lille symbolsk compensation? Efter vor mening er det aldeles uanstæn-

digt, og skal der være mening i at lovgive om retshjælp, må vi tage spørgsmålet op i dets rette sammenhæng.

Hertil hører først og fremmest, at mennesker uden retsbeskyttelse har behov for social vejledning. Den retshjælp, som efter loven og forslaget skal ydes af advokater og jurister, er efter vor mening utilstrækkelig. Hele dette spørgsmål hænger meget nøje sammen med den offensive socialpolitik, som vi ikke har hertillands, men som jeg havde lejlighed til at gøre nogle bemærkninger om, jeg tror, det var sidste torsdag.

Det foreliggende lovforslag er skrevet ud fra den efter vor mening urigtige forudsætning, at principperne i den eksisterende lovgivning er korrekte, og af den grund må vi indtil videre forbeholde os vor stilling til lovforslaget.

Justitsministeren (Thestrup): Jeg vil gerne takke de ærede ordførere for deres venlige behandling af de fremsatte lovforslag. Det er jo således med lovforslag af denne art, at de forskellige spørgsmål, som det er nødvendigt at tale nærmere om, bedst forhandles i det udvalg, der givet bliver nedsat om sagen, og jeg skal derfor fatte mig i korthed og kun nævne ganske enkelte ting.

Hr. K. Axel Nielsen var inde på spørgsmålet om, hvor strengt vi vil se på reglen i § 330, stk. 1, nr. 2, om at den pågældende ikke uden at lide væsentlige afsavn kan betale de omkostninger, der er forbundet med sagen. Jeg kan give tilsagn om, at vi vil ikke udvise smålighed i synet på dette.

Endvidere var hr. K. Axel Nielsen — og det var flere af de andre ærede ordførere også — inde på spørgsmålet om, hvorvidt man skulle bedømme strengt dette, om der var rimelig grund til at føre proces. Jeg er ganske enig med de ærede ordførere i, at det må ikke bedømmes alt for forfærdelig strengt. Jeg må sige, at mine erfaringer går ud på — sådan har det i det mindste været i det amt, hvor jeg har arbejdet i mange år — at man bestemt ikke var streng med at bedømme spørgsmålet, om der var rimelig grund til at føre proces. Dét gav man i og for sig på en forholdsvis large og god måde bevilling til fri proces.

Hr. Langkilde var inde på spørgsmålet — og det var hr. Poul Dam også — om ikke